

Učna pot po Grmadi (za spoznavanje narave), ta je opisana še v posebni knjižici »Šmarnogorska Grmada«.

Planinsko društvo Šmarna gora (s sedežem v Vikračah 30) so ustanovili predvsem mlajši planinci – in ta vodniška knjižica kaže, da znajo poiskati koristne stike z vsemi prijatelji narave.

C. Jeglič

**NAŠE JAME**, 16, 1–136. Izdaja Jamarska zveza Slovenije. Ljubljana 1974.

Naše jame so danes edina redno izhajajoča speleološka revija v Jugoslaviji. Šestnajstim letnikom, ki je izšel konec preteklega leta, je revija postala »ažurna«. Pričujoči letnik prinaša prispevke, ki so bili podani na Jugoslovanskem simpoziju o turističnih jamah in predavanja s 7. zbornice slovenskih jamarjev. Obe prireditvi sta bili leta 1973, prva v Domžalah, druga v Idriji.

Iz prikazov posameznih prireditev vidimo, da nekateri referenti svojega referata niso publicirali, vendar revija zaradi tega ni izgubila na svoji vrednosti.

Slišali smo referat F. Habeta o turističnih jamah v Jugoslaviji in o njihovi zaščiti. Dopolnili so ga J. Sajevec, ki je pripovedoval o zaščitnih merah pri turističnem urejanju Postojnske jame, V. Božič, ki je poročal o urejenih jamah na Hrvaškem, ter V. Ržehak, ki je govoril o jamah ter njihovem pomenu v smislu zaščite okolja. Kot posebno zanimivost je omeniti poročilo o prizadevanjih za varstvo narave na slovenskem krasu S. Peterlina ter T. Planine prikaz, kako preprečevati rast vegetacije ob lučih v turističnih jamah, ki ponekod že bistveno spreminja podobo jame.

V. Ržehak je prikazal tudi prizadevanja za zaščito reke Tare, ki je ogrožena z odplakami rudnika Brskovo.

Med sklepi, ki jih je prinesel simpozij o turističnih jamah v Domžalah, je posebej opozoriti na naslednja: – speleološkim in strokovnim organizacijam je priporočeno, da izdelajo speleološki kataster in valorizacijo kraških objektov, da bi tako ugotovili jame, ki so primerne za turizem; predlagati je treba konkretne objekte za zaščito; – preprečiti je treba nekontrolirano odmetavanje odpadkov v jame in odvajanje odplak v podzemlje, kakor tudi uničevanje kapniškega bogastva in podzemeljske favne, pa tudi vse posege, ki bi posredno ali neposredno vplivali na naravno stanje podzemeljskega okolja; – simpozij je tudi zahteval, da se reši vprašanje popolne sanacije Notranjske Reke itd.

V drugem delu revije beremo J. Čara prispevek o zakritem krasu v okolici Idrije, P. Mabiča analizo speleoloških značilnosti Trnovskega gozda ter prikaz fizi-

kalno-kemičnih značilnosti podrotejskih izvirov D. Novaka. J. Bole pa poroča o malakoloških razmerah v podzemlju na Idrijskem, F. Habe o turističnem razvoju Postojnske jame.

Na kraju je prikaz podpisanega o gorskem mleku, ki je bilo pred leti odkrito v delu mežiškega rudišča.

Slede poročila o 6. mednarodnem speleološkem kongresu v ČSSR in drugih mednarodnih prireditvah ter o najglobljih brezni v Sloveniji.

Sledi še bogat prikaz jamarske književnosti, seznam revij, ki jih Naše jame dobivajo v zameno ter nekrolog za F. Zafredom, vodnikom po škočjanskih jamah. Izdajo lepo opremljene revije je podprla Raziskovalna skupnost Slovenije.

Glavnemu uredniku in izdajatelju želimo, da bi tudi v sedaj nekoliko manj ugodnih razmerah uspela z rednim izdajanjem revije, ki naj bi ostala na isti ravni. Naše jame se lahko postavijo ob bok marsikateri tuji reviji, večino pa prekašajo.

D. Novak

## STO NAJLEPŠIH TUR V MT. BLANCU

Tak naslov je dal svoji knjigi Gaston Rebuffat. Izdal jo je l. 1973 pri Denoelu v Parizu. Obsega 240 strani v formatu 23 × 27 cm. Ocenjevalci po Evropi pravijo, da knjige slavnega francoskega vodnika ni mogoče oceniti z ene same strani, saj je istočasno bleščeč album, slavospev Mt. Blancu, edinstveni gori na svetu, natančen vodič, strokovno delo profesionalca, ki vabi plezalce, naj »odkrivajo nove klasične smeri«, pri čemer misli na serijo prelepih tur, ki so nastale v Mt. Blancu v zadnjih dvajsetih letih. Rebuffat opozarja tudi na ture, ki so jih ponavljali po krivici pozabili. Skratka, knjiga, ki je vredna dosedanjega alpinističnega dela, ki ga je opravil južnjak, primorec Gaston Rebuffat.

T. O.

**IVAN GAMS, KRAS.** Slovenska matica, 1974; 359 strani, 188 fotografij, 88 skic; Ljubljana.

Na naše knjižne police je končno prišla dobra knjiga o krasu, povzetek vsega današnjega poznavanja krasa in kraških pokrajin doma in po svetu. Knjiga zahteva podrobnejši popis, vendar naj opozorimo le na to, da bo dobrodošel priročnik vsakomur, ki hodi po Sloveniji in po Jugoslaviji ter srečuje na svojih poteh kras, ki se odraža v pokrajinski sliki in v človeku, ki v taki pokrajini živi.

Knjiga ima 7 poglavij: Kako je pokrajinsko ime Kras postalo mednarodni strokovni termin; Kras je delo vode; Jame, v katerih so nekdaj iskali vhod v podzemlje, danes pa razvedrilo, zdravje in nova